

dit in het NIGGLI-systeem gebeurt. In beide gevallen echter moeten én de felsische én de mafische bestanddelen in de uiteindelijke naamgeving betrokken worden. Het dooreen geweven zijn van lichte en donkere bestanddelen in het gesteente heeft dus tot gevolg dat de systematicus van de stollingsgesteenten beide begrippen bij de klassificatie moet hanteren en hoe hij het ook aanpakt, in het uiteindelijke schema vindt men de mafische en felsische bestanddelen weer door elkaar gevlochten terug.

Daar het doorsnee stollingsgesteente voor 79% uit felsische mineralen bestaat is er veel voor te zeggen deze groep in de eerste plaats te gebruiken om een grondslag van de systematiek te leggen. Bij de felsische mineralen treedt in het gesteente echter nog een zeer belangrijke eigenschap naar voren, waarvan bijna iedere systematicus van de stollingsgesteenten een dankbaar gebruik maakt. Het gaat hier om de zogenaamde verzadigingsgraad, een begrip gebaseerd op het verschijnsel, dat over het algemeen kwarts en de veldspatoïden (nefelien en leuciet) niet naast elkaar in één zelfde gesteente voorkomen.

Het verzadigingsprincipe zal in het eerstvolgende nummer van "Grondboor en Hamer" besproken worden.

Leiden, augustus 1958.

GEOLOGISCH NIEUWS UIT DE PERS.

Algemeen Handelsblad 19-8-'58.

Fossiele visvangst op de Schelde

(Van een medewerker)

IEDERE zomer stelt schipper Schot van Zierikzee zijn „Wilhelmina" aan een klein gezelschap van geologen, biologen, paleontologen en archeologen ter beschikking, ten einde in de diepste geulen der Zeeuwse stromen te vissen naar fossiele beenderresten en wat de karnetten van zijn mosselvangster verder aan verrassingen boven water weten te brengen.

Voor de achtste maal voer men zaterdag jl. in alle vroegte uit en daar het met wind en tij niet beter kon, werd koers gezet naar de Westerschelde waar juist tegenover de haven van Terneuzen, op ongeveer 30 meter diepte, de Scheldebodem werd afgekrabd. Kwamen de archeologen ditmaal niet aan hun trek — afgezien van een antiek takelblok en een jeneverkruijk — de andere onderzoekers hadden meer succes. Behalve specimina van nog levende zeebewoners konden namelijk talrijke skeletresten worden geborgen van zeedieren, die al enige miljoenen jaren geleden de laatste adem uitbliezen, te weten van walvissen, potvissen en andere walvisachtigen. Deze botten hebben zich klaarblijkelijk bevonden in een pleistocene afzetting, die nadien door de Schelde werd uitgeschuurd. De aldus losgewoelde botten belandden in de stroomkolken, zodat men deze fossiele resten steeds in de diepste geulen — in één enkel geval zelfs tot meer dan 60 m beneden gemiddelde vloedhoogte — dient te verzamelen.

In tegenstelling tot vorige jaren werden geen beenderen en kiezen van mammoeten, reuzenherten, olifanten of andere land-zoogdier uit langvervlogen eeuwen opgehaald. De bodem van de geul bleek te bestaan uit tertiaire afzettingen, gekenmerkt door versteende kleibrokken.

Binnen een eeuw nieuwe ijstijd?

Twee Amerikaanse geleerden verwachten, dat over ongeveer een eeuw een vijfde ijstijd zal beginnen, die op de duur West-Europa en het oostelijke deel van de Verenigde Staten met een laag ijs van meer dan drie kilometer dikte zal bedekken. Deze geleerden, dr. Maurice Ewing, directeur van het Geologisch Observatorium van de Universiteit van Columbia, en William Donn, geoloog en meteoroloog van het Brooklyn College in New York, zijn n.l. van mening, dat gedurende de tijden het water van de Poolzee warm genoeg is geweest om ijsvrij te zijn. De Poolzee zou dus niet, zoals de geldende theorie luidt, in de tijden nog sterker bevroren zijn geweest dan thans.

Dr. Ewing en de heer Donn wijzen erop, dat het noordelijke deel van de Atlantische Oceaan snel warmer wordt. De gemiddelde temperatuur op Groenland en IJsland stijgt vrij snel en de ijskap aan de Noordpool is volgens de huidige ramingen al veertig procent dunner dan vijftien jaar geleden en ook aanzienlijk kleiner. Als er nu een grote stroom warm water van de Atlantische Oceaan in de IJzee vloeit, zal er volgens hen in betrekkelijke korte tijd een ijsvrije zee ontstaan. Dat zou dan vrijwel onafgebroken sneeuwstormen, een katastrofale stijging van het zeeniveau en het ontstaan van gletsjers op het vasteland tot gevolg hebben — kortom, een nieuwe ijstijd.

Leeuwarder Courant 26-8-'58.

Bijschrift Redactie.

Geeft U nu reeds s.v.p. op als "ijstijdwaarnemer", het kan nu nog.

Voor al die gelijktijdige stijging van het zeeniveau en het ontstaan van gletsjers (landijs) lijkt ons het observeren waard. Tot dusverre is steeds verkondigd, dat uitbreiding van het landijs daling van het zeepil tot gevolg had!

Of zou over 100 jaar het reeds op aarde aanwezige vadoos-water ineens vermeerderd worden met grote hoeveelheden magmatisch juvenielwater? We vermoeden echter, dat de betrokken publicist met deze begrippen niet op de hoogte is, evenmin als met de verschijnselen van een ijstijd.